

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІОЛОГІЇ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ
КАФЕДРА ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри географії та екології
протокол № 1 від 25.08.20 р.
в.о. завідувача кафедри
_____ (О.В. Давидов)

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
Клінічна паразитологія (заочна форма навчання)

Освітня програма Біологія
Спеціальність 091 Біологія
Галузь знань 09 Біологія

Херсон 2020-2021 н.р.

Назва освітньої компоненти	Дисципліна вільного вибору студента 5: Клінічна паразитологія
Викладач (і)	Кундельчук О.П., Орлова-Гудім К.С.
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/FBGE_for_students.aspx
Контактний тел.	+38 0552 494375
Е-mail викладача:	kundelchuk@univ.kiev.ua, orlova.ec@gmail.com
Графік консультацій	Тиждень Б, четвер, 5 пара
Форма контролю	Диференційований залік

1. Анотація до курсу

Паразитологія є однією з загальнобіологічних дисциплін, що вивчає явище паразитизму, структуру та динаміку паразитарних систем, значення паразитів у природних біосистемах і практичній діяльності людини, а також розробляє засоби боротьби із паразитарними захворюваннями. Паразитологія як комплексна наука тісно пов'язана з дисциплінами соціального та медично-біологічного профілю, в першу чергу із зоологією безхребетних та хребетних тварин, екологією, ботанікою, анатомією тварин, генетикою, екологією та еволюційним вченням, фізіологією тварин та фізіологією людини та іншими медичними, ветеринарними, сільськогосподарськими та хімічними науками. У сучасну паразитологію широко проникли методи біохімічного, імунологічного та електронно-мікроскопічного дослідження.

2. Мета та цілі курсу

Мета курсу: поглиблення знань про явище паразитизму, аналіз структури та динаміки паразитарних систем, узагальнення інформації про цикли розвитку паразитів різних таксономічних груп, значення паразитів у природних біосистемах і практичній діяльності людини, а також особливостей прояву захворювань та засоби боротьби із ними.

Цілі курсу:

Теоретичні:

- опанування понятійного апарату, об'єктивних і суб'єктивних методів вивчення паразитології;

- вивчення основних сучасних напрямів дисципліни,
- формування усвідомлення основних теоретичних положень сучасної паразитології;
- оволодіння системою знань про особливості циклів розвитку паразитів, симптоматики захворювань, а також лабораторної діагностики, суспільної та особистої профілактики, географічного поширення паразитів,
- формування на основі спеціальних понять загальнобіологічних;

Практичні:

- формування вміння діагностування паразитарних захворювань за основними ознаками зовнішньої будови паразитів та клінічних проявів хвороб;
- формування вмінь застосовувати базові фундаментальні знання з паразитології при профілактиці паразитарних захворювань.

3. Компетентності та програмні результати навчання

Загальні компетентності:

- Здатність до пошуку та аналізу інформації з використанням різних джерел, у т.ч. результатів власних досліджень для використання у галузі освіти;
- Здатність спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань;
- Здатність працювати самостійно, автономно діяти з позиції соціальної відповідальності, займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості;

Фахові компетентності:

- Здатність до формування в учнів та здобувачів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.
- Здатність використовувати біологічні поняття, закони, концепції, вчення й теорії біології для пояснення та розвитку в учнів та здобувачів розуміння цілісності та взаємозалежності живих систем і організмів для формування у них екологічної культури.
- Здатність розуміти й уміти пояснити будову, функції, життєдіяльність, розмноження, класифікацію, походження, поширення, використання, новітні методи дослідження живих організмів і систем усіх рівнів організації.

- Здатність розкривати сутність біологічних явищ, процесів і технологій, розв'язувати біологічні та екологічні задачі.
- Здатність здійснювати безпечні біологічні дослідження в лабораторії та природних умовах, інтерпретувати результати досліджень

Очікуванні результати навчання.

- Знає історичні етапи розвитку предметної області.
- Знає біологічну термінологію і номенклатуру, розуміє основні концепції, теорії та загальну структуру біологічної науки.
- Знає будову та основні функціональні особливості підтримання життєдіяльності живих організмів.
- Знає сучасну систему живих організмів та методологію систематики, теоретичні засади біогеографії.
- Знає основні закони й положення генетики, молекулярної біології, теорії еволюції та екології.
- Знає роль живих організмів та біологічних систем різного рівня у житті суспільства, їх використання, охорону, відтворення.
- Уміє застосовувати знання сучасних теоретичних основ біології для пояснення будови й функціональних особливостей організмів на різних рівнях організації живого, їхню взаємодію, взаємозв'язки, походження, класифікацію, значення, використання та поширення.
- Виконує експериментальні польові та лабораторні дослідження, інтерпретує результати досліджень.
- Уміє виготовляти біологічні препарати, колекції, гербарії.
- Добирає міжпредметні зв'язки курсів біології у вищій школі з метою формування в здобувачів природничо-наукової компетентності, відповідно до вимог.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік – 1 кредит ЄКТС

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1/ 30	6	8	16

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
2020/2021	1	091 Біологія	2	вибірковий

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Мультимедійна техніка, муляжі, мікропрепарати, фіксовані препарати, мікроскопи, лупи, таблиці.

7. Політика курсу

Для успішного складання курсу необхідним є відвідування лекційних та практичних занять, а також підготовка конспектів або рефератів з тем, винесених на самостійне опрацювання. У випадку відсутності на практичному занятті з об'єктивної причини допускається відпрацювання (у тому числі дистанційне) за погодженням з викладачем курсу. Під час виконання завдань здобувачами обов'язковим є дотримання Кодексу академічної доброчесності здобувача вищої освіти.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години (заповнюється здобувачами відповідно до розкладу: http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/FBGE_for_students.aspx)	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максимальна кількість балів
МОДУЛЬ 1. Основи паразитології					
	Тема 1: Зміст паразитології План:	Лекційне (2 години) Практичне	1, 4, 5, 9, 13	Складання конспекту лекції	7 балів

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна і приватна паразитології. 2. Протозоологія, гельмінтологія, арахноентомологія. 3. Розвиток паразитологічних досліджень у ХХІ столітті. 4. Поняття про паразитизм і паразитів. 5. Паразитизм як форма екологічних зв'язків у природі. 6. Паразити, їхня класифікація. 7. Співвідношення понять «хазяїн» і «середовище проживання». 8. Вчення Є.П. Павловського. 9. Поняття паразитоценозу. <p>Годин: 4 ауд., 4 сам.</p>	(2 години)		Підготовка до обговорення питань на практичному занятті	
	<p style="text-align: center;">Тема 2: Паразитарні захворювання</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поширення паразитичних найпростіших. Особливості їх екології, циклів розвитку, шляхів зараження, патогенної дії. 2. Паразитичні гельмінти. Плоскі черви. Круглі черви. Географічне поширення гельмінтів. Особливості їх екології, морфології, циклів розвитку, шляхів зараження. 3. Методи діагностики патогенних гельмінтів. П'явки. 4. Паразитичні членистоногі. Кліщі – переносники збудників трансмісивних хвороб. 5. Особливості біології комах, їх найважливіші ряди. 6. Специфіка життєвих циклів паразитичних тварин <p>Годин: 4 ауд., 4 сам.</p>	<p>Лекційне (2 години)</p> <p>Практичне (2 години)</p>	1, 2, 3, 6, 7, 8, 11, 12, 15	Складання конспекту лекції Підготовка до обговорення питань на практичному занятті	14 балів

МОДУЛЬ 2. Паразити як компоненти екосистем				
<p align="center">Тема 3: Еволюція паразитичного способу життя.</p> <p align="center">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шляхи проникнення паразитів в організм господарів. 2. Зміни основних життєвих функцій організму у зв'язку з паразитичним способом життя. 3. Вплив паразитів на хазяїна і реакції хазяїна на паразита. 4. Локалізація паразитів. 5. Прогрес і регрес в еволюції паразитів. 6. Імунітет при паразитарних хворобах. Форми його прояву. 7. Харчування паразитів за рахунок господаря, механічні пошкодження тканин господаря паразитом; 8. Паразити як стрес-агенти; значення генотипу паразита і господаря на перебіг паразитарного процесу; 9. Стан імунного гомеостазу інвазованого організму. <p>Годин: 3 ауд., 4 сам.</p>	<p>Лекційне (1 година) Практичне (2 години)</p>	<p>1, 2, 3, 6, 7, 9, 13, 14</p>	<p>Складання конспекту лекції Підготовка до обговорення питань на практичному занятті</p>	<p>7 балів</p>
<p align="center">Тема 3: Профілактика паразитарних захворювань.</p> <p align="center">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи профілактики інвазії в організмі господаря патогенних одноклітинних, гельмінтів, членистоногих. 	<p>Лекційне (1 година) Практичне (2 години)</p>	<p>1, 4, 5, 6, 10, 13</p>	<p>Складання конспекту лекції Підготовка до обговорення питань на</p>	<p>7 балів</p>

	<p>2. Визначення видової приналежності паразитичних організмів</p> <p>3. Заходи боротьби з паразитами - збудниками захворювань людини і тварин, збудниками і переносниками збудників вірусних та інфекційних захворювань.</p> <p>4. Заходи боротьби з паразитами - збудниками захворювань людини і тварин (одноклітинні, трематоди, цестоди, нематоди),</p> <p>5. Заходи боротьби зі збудниками і переносниками збудників вірусних та інфекційних захворювань (кліщі, таргани, клопи, воші, блохи, двокрилі).</p> <p>Годин: 3 ауд., 4 сам.</p>			<p>практичному занятті, підготовка до контрольної роботи та складання заліку</p>	
--	--	--	--	--	--

9. Система оцінювання та вимоги

Види навчальної діяльності	Кількість балів	
	Модуль 1	Модуль 2
<p>Обов'язкові:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка до практичного/ семінарського заняття - виконання завдань самостійної роботи (письмово) - підсумковий контроль (письмовий) 	<p>20 (10 балів кожне практичне заняття) 10 балів</p>	<p>20 (10 балів кожне практичне заняття) 10 балів 40 балів</p>
Всього:	30 балів	70 балів
<p>Вибіркові (протягом семестру):</p> <ul style="list-style-type: none"> - участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах; - підготовка наукової статті, наукової роботи на конкурс; 		<p>5 балів 5 балів</p>
Всього:		10 балів

Критерії оцінювання роботи на практичному занятті:

Ввідний контроль (письмово, тести): правильна відповідь – 1 бал (всього 5 питань)

Усна відповідь під час заняття:

1 бал – здобувач володіє навчальним матеріалом на низькому рівні та не орієнтується в основних питаннях плану заняття;

2 бали – відповідь здобувача має фрагментарний характер, є суттєві помилки, на додаткові запитання викладача не відповідає;

3 бали – відповідь здобувача має репродуктивний характер, при підготовці до семінару не використовувалася додаткова література, присутні деякі суттєві помилки, не може вести дискусію, наводити власні переконливі аргументи;

4 бали – відповідь має самостійний чіткий і послідовний виклад, при підготовці використана додаткова література, однак відповідь на окремі питання не є повною та потребує допомоги викладача;

5 балів – здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, відповідь є повною, змістовною, під час підготовки використовувалась додаткова література, здобувач здатен вести дискусію на високому теоретичному рівні.

Критерії оцінювання самостійної роботи (письмової):

1 бал – виклад матеріалу має уривчастий характер, відсутнє творче осмислення проблем, не використовується додаткова література, присутні деякі принципові помилки;

2 бали виклад матеріалу має репродуктивний характер, відсутнє творче осмислення проблем, не використовується додаткова література, присутні деякі принципові помилки у викладі та оформленні роботи;

3 бали – навчальний матеріал викладений чітко та послідовно, основні положення теми розкриті; відсутнє творче осмислення проблем, не використані додаткові джерела, присутні деякі не принципові помилки у викладі та оформленні роботи;

4 бали – матеріал викладено чітко, послідовно, основні положення теми розкриті; проблема осмислена творчо, використані додаткові джерела, присутні деякі не принципові помилки у викладі та оформленні роботи;

5 балів – матеріал викладено чітко, послідовно, основні положення теми розкриті; проблема осмислена творчо, використані додаткові джерела, висновки повні, обґрунтовані, робота оформлена без помилок.

Критерії оцінювання контрольної роботи (письмової):

Підсумкові контрольні роботи або підсумкове тестування проводиться на останньому лекційному або практичному занятті. Для контрольної роботи застосовуються наступні критерії: Максимальна кількість балів – 1 модуль – 10 балів (по 2 бали за кожне тестове завдання); II – модуль – 21 бал (по 2 бали за кожне тестове завдання та 3 бали за кожне відкрите питання).

10. Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Загальна паразитологія: монографія / К. Невядомська, Т. Пойманська, Б. Магніцька, В. Чубай. К.:Наукова думка, 2007. 484 с.
2. Медична біологія / За ред. В. П. Пішака, Ю. І. Бажори. Підручник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. С. 454-583. Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1W6O27jzzRviGZfpxFVG4z-HCaK6_a2v9/view?usp=sharing
3. Сергиев В.П., Лобзин Ю.В., Козлов С.С. Паразитарные болезни человека (протозоозы и гельминтозы): Руководство для врачей. СПб: Фолиант, 2006. 586с.
4. Кеннеди К. Экологическая паразитология. М., 1978. 231 с.
5. Паразитологія: Конспект лекцій: Уклад. Корнюшин В. В. К.: МСУ, 2011. 128 с. Режим доступу: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php?file=/243732/mod_resource/content/1/kornjushin2011_parazitologija_copy.pdf

Додаткова література

6. Акбаев М.Ш. Паразитология и инвазионные болезни животных. М.: Колос, 1998. 659 с.
7. Генис Д.Е. Медицинская паразитология. М.: Медицина, 1991. 240 с.
8. Зоология беспозвоночных в 2-х томах. Том 1: от простейших до моллюсков и артропод. Том 2: от артропод до иглокожих и хордовых / под ред. В. Вестхайде и Р. Ригера. – М.: Т-во научных изданий КМК, 2008.
9. Пішак В. П., Захарчук О. І. Навчальний посібник з медичної біології, паразитології та генетики. Практикум. – Чернівці: Медакадемія, 2004. 579 с.
10. Mehlhorn H. Encyclopedia of Parasitology. Springer., 2008. 1592 p.
11. Щербак Г.Й. та ін. Зоологія безхребетних: підручник: у 3-х книгах. Т.1. К.: Либідь, 1995. 320с.
12. Щербак Г.Й. та ін. Зоологія безхребетних: підручник: у 3-х книгах. Т.2. К.: Либідь, 1996. 320с.

Електронні ресурси

13. Centers for Disease Control and Prevention <https://www.cdc.gov/>
14. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/ru/>
15. Лабораторний портал медичинської біології <http://www.medical-labs.net/>